

II. Szépirodalom

JOBBÁGY KÁROLY:

Egy nyári utazás emlékeiből

ÚJRA MOSZKVÁBAN

Az *Arbát* lám, semmit se változott.
A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve.
A *Gorkij utca* mögött házsorok,
kicsik, kopottak, észre sosem véve;
az udvarok sivárak, porosak,
az ablakokon pattogzik a festék
úgy, mint akkor...

úgy, úgy,

de mégsem úgy!

Valami mást érzek én...

Az esték!

Igen! Az *Arbát* mit sem változott,
a *Mahovája* olyan, mint nyolc éve,
de...

megérkeztem,

s máris meghívott

Szergejev, fagyaltra s beszélgetésre
a *lakására*, s nem félt semmitől
és másnap

Martinovnál vacsoráztam...

Kuzmint?

— Hisz olyan kevés az idő! —

fel sem hívtam; Kravcsenkót nem is láttam.
S ha megtudják, hogy városukban jártam,
Úristen, mi lesz? Milyen nagy harag...

Ki itt élt hajdan, az, az érti csak,
hogyan mi ez, s miféle változás van.

Az *Arbát* út semmit se változott.
A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve.
Az emberek...

ők változtak nagyot,
mert *barátaim* mertek lenni végre.

AZ EMLÉK

„Igyi szjuda! Davaj!”

— Megrezzenek.

Átfut rajtam: Megint hová kell mennem?

Elsápadok a sült csirke felett

a fényes, absztrakt-mintás étteremben.

(Nem tudok én már anélkül leülni
e nyelv zengése mellett, hogy ne lássam
magamat tűz előtt térdepelni,
halfejet sütni botvégén, parázson,
a halszálkát égetten szájbatömní,
a levest hóval hígítani — több lesz —...
Három vad év! Az emlék vízőzönnyl.
Oldódj fel már! Símulj új életemhez!)

„Igyi szjuda!...”

De nem énnekem szóltak.

Valaki más kel fel, nevetve indul.

Én tányérba nézek újra s boldog

remegést érzek emlékeimen túl.

(Látom, ki rab volt, sosem szabadul.
Elengedik, de fél, míg liheg, érez.
Nem látni. Benne él nyomtalanul
az *Emlék*.

Egy szó,

s félve kap fejéhez.

Berija foglya, a visszacipelt,
kit verséért, mint fegyencet kísértek,
felébredt bennem, az arcom tüzelt...
Micsoda perc! Milyen bolond kísértet!

Medvegyev jön s mások is integetnek.

— Barátok mind. — A rettegést feloldják.

Karjára vesz és mint egy nagy-betegnek,
mosolyát nyújtja e végtelen nagy ország.

FILMKOCKÁK AZ ÉLETEMBŐL

(Tolsztoj birtokán)

Nehéz búcsúzni mindörökre.

Bennem még földrengés hullámozott,
de a ház mozdulatlan állott.
Visszanéztem rá.

Otthonom volt.

Tudtam, hogy végleg elhagyom.

Örültem itt és bizakodtam,
agyontapostak — talpraálltam,
egekig szálltam láng-sorokban
s föld alá, félig holttá váltan.
Amit szerettem, — itt születtem:
mind a kötetek... meg a lányom...
meg a szerelmem...

Ezt a kertet
néztem, hány nyári délutánon.
Ami számít az életemből,
itt marad. Tudtam. Nincs mit tennem.
De vagy ez, s akkor minden rámdől,
vagy az, mi újra kelhet bennem.

Még visszánéztem s elindultam,
látva már, amit újra kezdek...
Akár csak ő,

— ha nem is dúltan,
de békén, vetve a keresztet
itt állt a kocsis ablakánál
s bezörgetett a kis faházba:
Gyerünk!

Én is átéltem mindent:
válást... költözést...

s megremegtem
a záporoktól bőrigázva.

LAVRA KOLOSTOR 1962

Az ikon mintha intene nekem
a vörös apró lángnyelvek fölött.
Valaki érint érzem, szelíden,
s gyertyát nyújt felém a vállak között.
Meggújtom egy másikról s leteszem
egy hívő helyett, aki hátul áll.

Égőszemű és szakállas alak
jön be és térdre rogy a kapunál,
fejét a kőhöz verve, cuppanó
csókokat nyom rá, ősz szokás szerint.
Mögötte asztal,

gyertya kapható,
de árulnak szentképet, kis ikont,
Kazáni Szűzet, Jézust s

Gagarint.

REPÜLÉS MINDHALÁLIG

(Szabó Magdának)

Emlékszel még a holt fecskékre
a rácsok mögött, Puskinóban?
Kitárt szárnyal mind, mintha élne,
szinte vártam, hogy röptük robban.

Egy pavilon körmennyezetjén
volt e védőrács; bejutottak,
de ki már nem; és éhen, gyengén,
magasba vágytak a halottak.

Mert repülni kell mindhalálig
annak, ki egyszer megpróbálta;
vagy öröklétre, — ha kiválik,
vagy sírba — ha nem visz a szárnya.

OROSZ NYELV

Egy hét...

egy hónap...

évek teltek el?

Elsüllyedt szavak és kifejezések
hullámzanak végig ereimen
s olyan vagyok már tőlük, mint a részeg.
Az ifjúság! táborok, tavaszok,
csikorgó tél, robbanó nyár a tajgán...
„maróz...” s a fogam majd belevacog,
„ljubóvj...” s egy szempár messziről figyel rám.
Ó, anyanyelvem után második,
te drága, gazdag, lágy nyelv! Oly remegve
— mint kit óceán kéksége vakít —
merülök bele zúgó tengeredbe.